

جانکاری، غلط جانکاری آتے فریب

آج دا یگ جانکاری دا یگ کیہا جاندا ہے۔ سنجار دے
وسیلیاں وچ کرانتی آون کر کے ہن دُنیا دا سارا کاروبار
جانکاری آتے ہی نربہر کردا ہے۔ کسے وی کم نوں کامیابی
نال کرن لئی اوس بارے ٹھیک ٹھیک جانکاری دی لوڑ ضرور
پیندی ہے۔ جے جانکاری ٹھیک نہ ہووے تاں آپنا نشانہ آتے
لوڑاں پوریاں کرن لئی بہت اوکڑاں دا سامہنا کرنا پیندا
ہے۔ اسے لئی کئی وار ایہ وی کیہا جاندا ہے کہ جانکاری
اک ہتھیار ہے جس نوں ورت کے انسان آپنا ٹیچا پورا کر
سکدا ہے۔ اس لئی اس نوں طاقت آتے شکتی وی کیہا گیا
ہے۔

جانکاری نوں ورت کے اسیں حالات دا سہی نرنا کر سکدے ہاں
آتے سہی فیصلہ کر سکدے ہاں کہ کہڑا قدم چُکنا ہے
ٹھیک تے کہڑا غلط۔ مثال دے طور تے جے سانوں ٹھیک
ٹھیک پتہ ہووے کہ بساں آتے گڈیاں کس وقت چلدیاں ہن،
کئی دیر باد چلدیاں ہن تاں اسیں اپنے سفر بارے اک
چنگی ترتیب بنا سکدے ہاں آتے اوس انوسار عمل کر کے آپنی
یاترا سکھدائی بنا سکدے ہاں۔ جے سانوں ایہ ہی نہ پتہ
ہووے کہ بس اڈا کتھے ہے، سٹیشن کتھے ہے آتے بساں

آتے گڈیاں کس سمیں جانڈیاں ہن تان سانوں آپنے سفر
بارے بڑی مُشکل پیش آویگی۔

جے کسے وجہ نال ساڈی جانکاری غلط ہووے تان وی سانوں
آپنے سفر وچ مُشکلاں آؤنگیاں آتے ہو سکدا ہے اسیں آپنی
منزل تے پہنچ وی نہ سکیئے۔ مثال دے طور تے جے
ساڈی جانکاری ایہ ہووے کہ بسّ نے دو وجے جانا ہے پر
اصل وچ اوہ بسّ اک بجے ہی چلی جاوے تان منزل تے
پہنچن وچ سانوں لازمی دکت آویگی۔ ایہ غلط جانکاری کئی
کارناں کرکے ہو سکتی ہے۔ ہو سکدا ہے کہ بسّ چلن دا سماں
اچانک اوس دن ہی بدل دتا گیا ہووے۔ ہو سکدا ہے سانوں
ہی ٹھیک تراں پتہ نہ ہووے آتے ایہ وی ہو سکدا ہے
کہ جانکاری دین والے نوں آپ ہی سہی سمیں دا پتہ نہ
ہووے آتے اوس نے آپنے اندازے نال ہی سانوں بسّ جان
دا سماں دسیا ہووے۔ کوئی وی وجہ ہووے غلط جانکاری نال
دکت ضرور ہندی ہے آتے ساڈا سارا حساب کتاب وگڑ
جاندا ہے۔

آج کلّہ دا اجاریداراں دے کنٹرول ہیٹھلا میڈیا جان بوجھ
کے غلط جانکاری دین وچ وی بڑا ماہر ہے۔ ایہ اک صاف
دھوکھا آتے فریب دا معاملہ ہے جہدے آپنے خاص منتو

اَتے نشانے ہندے ہن۔ اک گئی مٹھی سکیم نال جان
 بچھ کے لوکان نوں غلط جائکاری دینا تاں کہ اوناں دا
 حساب کتاب وگڑ جاوے اَتے اوہ بہنبل-بھوسیاں وچ پئے رہن
 اک دھوکھا اَتے فریب ہے۔ لوکان نوں گراپے پاؤن لئی،
 اوناں نوں اپنے نشانے توں بیہکاؤن لئی دھوکھا اَتے فریب
 آج بہت ہی وڈے پیمانے اَتے اک ہتھیار دے طور تے
 ورتے جاندے ہن۔ حاکم جماعتاں دے سارے ادارے لوکان
 نوں جان بچھ کے غلط جائکاری دندے ہن اَتے میڈیا دے
 ذریعے شریام نشر کردے ہن۔ مثال دے طور تے، ہندوستان
 وچ غریبی کیوں ہے دے سوال بارے تالیمی ادارے، راج تنتر
 دے ادارے، اخبار، ریڈیو اَتے ٹیلی ویژن اَتے ہور میڈیا
 لگاتار جان بچھ کے غلط جائکاری دندے رہندے ہن۔ کدے
 کہندے ہن کہ ایہ غریبی آبادی ودھن کر کے ہے کدے کہندے
 ہن کہ پڑھائی دی گھاٹ کر کے ہے۔ اندرا گاندھی تاں ایہ
 وی کہندی ہندی سی کہ غریبی دا کارن ایہ ہے کہ لوکان
 کول پیسے نہیں۔ پر اصلی جائکاری انہاں اداریاں وچوں کوئی
 وی نہیں دیندا کہ غریبی دا کارن حاکم جماعتاں ولوں
 محنت کشاں دی محنت اَتے قدرتی سادھنا نال پیدا کیتی ہوئی
 دولت دی لٹ ہے۔ ایہ سماج وچ قائم لٹ دے رشتیاں
 کر کے ہے۔ ایہ دھوکھا اَتے فریب راج تنتر دے ادارے، سیاسی
 پارٹیاں اَتے ہور ادارے لوکان نوں اپنے حالات توں جانو

نہ ہون لئی پھیلاؤندے رہندے ہن۔ ضد لوکاں نوں سہی جائکاری
دی تہاں فریبی جائکاری دتی جاندی ہے تاں اوہ اپنے مثلیاں
نوں سپھلتا نال حل نہیں کر سکدے۔ دھوکھے تے چھل
بہری جائکاری اوناں دا دھیان مسلے آتے اوس دے حل توں
دور رکھدی ہے۔

سنچار دے مادھیم عام طور تے حاکم جماعتاں دے ہتھ وچ
ہی ہن آتے اوہ انہاں راہیں دھوکھا آتے فریب ہی
پھیلاؤندے ہن۔ مثال دے طور تے سارے وڈے اخبار، ٹیلی ویژن
آتے ریڈیو وغیرا سارے ہی وڈے سرمائے داراں دے ہتھ وچ
ہن جو لوکاں نوں بنیادی مثلیاں بارے جان بوجھ کے غلط
جائکاری دندے ہن۔ سہی جائکاری دی اٹھونڈ کر کے لوک اکٹھے
ہو کے غریبی دا مثلاً، روٹی دا مثلاً، مکان دا مثلاً، صحت
دا مثلاً حل نہیں کر سکدے۔ اوناں نوں مسلے حل کرن دی
بجائے کسے ہور پاسے لا دتا جاندا ہے۔ مثال دے طور کئی
پڑھے لکھے نوجوان ہندوستان دا ماڑا حال دیکھ کے اس
دی بہتری لئی گجھ کرنا چاہندے ہن۔ اوناں نوں نصیحت
دتی جاندی ہے کہ غریبی تاں ختم ہو ہی نہیں سکتی اس
کر کے اوناں نوں غیر سرکاری سنستھاواں نال مل کے غریب لوکاں
دی بہلائی لئی دان دینا چاہیدا ہے۔ اس نال گجھ لوکاں دا
تا بہلا ہووے گا۔ ایہ نوجوان بڑی محنت نال ہور لوکاں کولوں

پیسے اکٹھے کر دے ہن، پنڈا آتے شہراں وچ غریب لوکاں
 دی مدد کر دے ہن پر غریبی ختم نہیں ہندی۔ سماج دے رشتیاں
 کر کے امیر ہور امیر ہندا جا رہیا ہے آتے غریب ہور
 غریب۔ سماج دے انہاں لُٹ دے رشتیاں بارے لوکاں نوں
 جان بوجھ کے غلط جائکاری دتی جاندی ہے تاں کہ اوہ انہاں
 رشتیاں توں پیدا ہوئے مثلیاں نوں حل کرن لئی نوویں رشتے
 بناؤن لئی سرگرم نہ ہو جان۔ ایہ وی دسیا جاندا ہے کہ
 انہاں لُٹ دے رشتیاں علاوہ ہور کوئی رشتے مُمکن ہی
 نہیں۔ تاریخ آتے سماجی وگیان دے تجربے دے سبق آتے
 سٹے بارے لوکاں نوں جان بوجھ کے غلط جائکاری دتی جاندی
 ہے تاں کہ ایہ رشتے برقرار رہن۔

امریکن راج تنتر دے سارے اداریاں آتے میڈیا نے عراق
 بارے اک گئی متھی سکیم مطابق چھل، دھوکھا آتے فریب
 ساری دُنیا وچ پھیلایا تاں کہ اوہ عراق تے حملہ کرن
 دی اپنی سکیم وچ کامیاب ہو جان آتے لوکاں دے ورودھ
 نوں کمزور کر دین۔ یوقاینقوؤ وچ آتے ساری ہی دُنیا
 وچ امریکہ نے ایہ فریب جال پھیلایا کہ سدّام حسین
 کو لے مارو ہتھیار ہن جس نال امریکہ آتے دُنیاں بھر دے
 مُلکان نوں وڈا خطرہ ہے۔ فریب ورت کے امریکہ نے عراق
 آتے حملہ کیتا۔ پر ہن سارے جائدے ہن کہ امریکہ آتے

برتانیوں ولوں اوس ویلے پھیلائی گئی جانکاری بالکل بے ہودہ
 تے جھوٹی سی۔ اسے تراں ہن اِران بارے وی امریکہ
 اک گئی متھی سکیم تہت فریبی جانکاری پھیلا رہیا ہے۔
 اس دھوکھے اتے فریب دا منتو وی اِران نوں انٹراشٹری
 پدھر تے گھڈے لاؤنا اتے اوہدے خلاف لوکاں نوں بھڑکاؤنا
 ہے۔ امریکہ اتے انگلینڈ وچ کیونکہ سارے میڈیا والے وی
 انہاں دی بولی ہی بولدے ہن اس لئی اک عام شہری نوں
 سہی جانکاری حاصل کرن لئی کافی محنت کرنی پیندی ہے۔

سامراجیاں دے جھوٹے دھوکھے اتے فریب بھری جانکاری پھیلاؤن
 کر کے ہن انہاں دا اعتبار چُک ہندا جا رہیا ہے اتے
 انہاں دی پرتیت دا سنکٹ ڈونگھا ہندا جا رہیا ہے۔ ہن
 دُنیا بھر دے لوک کہندے ہن کہ بُش اتے بلیار نے
 دُنیا دے لوکاں سامنے جھوٹے بولیا ہے اتے اس کر کے انہاں
 دا کوئی یقین نہیں کیتا جا سدا۔ اسے تراں حاکم جماعتاں
 دیاں سیاسی پارٹیاں بارے وی لوک ایہو کہندے ہن کہ ایہ
 وی کدیں سہی جانکاری نہیں دندیاں۔ اک کھوج مطابق دسیا
 جاندا ہے کہ امریکہ وچ ٹیلی ویژن دے وڈے چینلاں نوں
 دیکھن والیاں دی گنتی وچ ۶۰٪ کمی ہو گئی ہے اتے اوہ
 جانکاری حاصل کرن لئی ہور سادھن استیال کردے ہن۔ عام
 لوکاں دا ایہ خیال ہے کہ ایہ چینل ٹھیک جانکاری نہیں

دندے سگوں حاکم ٹولے دا ہی ڈھول پُڈے ہن۔

نویں اُساری لئی سہی جائکاری بہت ہی ضروری ہے۔ اس کر کے
حاکم جماعتاں لوکاں نوں نویں اُساری دے راہ پین توں
روکن لئی دھوکھے آتے فریب دے پل بٹھدیاں ہن۔ قومی
آتے انٹراشٹری حالات بارے سہی جائکاری حاصل کرنا آج لوکاں
لئی اک بہت ہی ضروری گل بن گئی ہے۔ جائکاری دے اس
یگ وچ لوٹو آتے جابر دھوکھا آتے فریب وڈے پیمانے
تے پھیلائے کے لوکاں نوں اوناں دے اپنے ہتاں دے خلاف
ہی اُکساؤن دیاں کوششاں کر رہے ہن۔ اس ویلے
سہی جائکاری دین دے ادارے آتے وسیلے قائم کرنے تے
حالات بارے سہی جائکاری حاصل کرنا لوکاں لئی بہت ہی
ضروری ہو گیا ہے۔ سہی جائکاری لئی اوہ حاکم جماعتاں دے
کسے وی ادارے تے نربہر نہیں کر سکدے۔ اس لئی کئی تہاواں
تے عام لوک سہی جائکاری حاصل کرن لئی گوشٹیاں، آزاد
اخبار، رسالے آتے انٹرنیٹ راہیں جائکاری دے رہے ہن۔
آپنے مسئلے حل کرن لئی ایہ بہت ہی ضروری کہ لوک سہی
جائکاری حاصل کرن آتے پھیلاؤن دے نویں نویں ڈھنگ طریقے
لہن تے استعمال کرن کیونکہ اجاریدارا میڈیا، ٹیلی ویژن
آتے سرکاری ادارے حاکم جماعتاں دے ہتاں نوں مکھ رکھکے
جائکاری نوں توڑ مروڑ کے اک فریبی آتے چھل بھرے ڈھنگ

نال دندے ہن۔